

Identyfikacja funkcji krytycznych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji

Warszawa, luty 2024

CELE RESOLUTION:

- a. ochrona ubezpieczających, osób uprawnionych i osób występujących z roszczeniem
- b. utrzymywanie stabilności finansowej, w szczególności przez zapobieganie efektowi domina oraz przez utrzymanie dyscypliny rynkowej
- c. zapewnienie ciągłości funkcji krytycznych**
- d. ochrona finansów publicznych przez ograniczenie do minimum korzystania z nadzwyczajnego publicznego wsparcia finansowego

DEFINICJE FUNKCJI KRYTYCZNEJ

IRRD

Działania, usługi lub operacje, wykonywane:

- ✓ na rzecz **osób trzecich**
- ✓ których **nie można zastąpić** w rozsądnym terminie lub po rozsądnych kosztach
- ✓ w przypadku których niezdolność zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji do wykonywania tych działalności, usług lub operacji mogłoby **mieć znaczący wpływ na system finansowy i gospodarkę realną** w co najmniej jednym państwie członkowskim, w tym przez:
 - ✓ wpływ na **dobrobyt społeczny** dużej liczby ubezpieczających, osób uprawnionych lub poszkodowanych stron, lub
 - ✓ wywołanie **zakłóceń systemowych** lub osłabienie ogólnego zaufania do świadczenia usług ubezpieczeniowych

2013 FSB *Recovery and Resolution Planning for...*

Funkcja krytyczna to **funkcja ekonomiczna, którą należy podtrzymać**. Charakteryzuje się dwoma elementami:

- ✓ jest dostarczana przez instytucję **do podmiotów trzecich** niezwiązanych z instytucją
- ✓ których nagłe zaprzestanie może mieć **istotne negatywne skutki dla tych podmiotów**, powodować zarażanie lub **podważać ogólne zaufanie do uczestników rynku**

Dostarczanie produktów obejmuje 3 kluczowe funkcje:

- ✓ nowa sprzedaż produktów,
- ✓ zapewnianie ochrony ubezpieczeniowej przy już istniejących umowach
- ✓ wypłaty z tytułu umów ubezpieczenia.

Dla każdego produktu ubezpieczeniowego analizuje się czy wskazane 3 funkcje są krytyczne, co oznacza, że w identyfikacji funkcji krytycznych należy uwzględnić **zarówno utrzymanie sprzedaży oferty, ochrony ubezpieczeniowej, jak i wypłat świadczeń** w kontekście sprzedaży ubezpieczeń.

2019 IAIS *Holistic Framework for Systemic Risk...*

Dwie cechy funkcji krytycznych:

- ✓ obsługa w obszarze danej funkcji **ważna dla sektora finansowego i gospodarki realnej**
- ✓ występuje **niewiele, o ile w ogóle, łatwo dostępnych substytutów** tej funkcji

2021 IAIS *Application Paper on Resolution Powers and Planning*. Funkcje te należy identyfikować uwzględniając następujące elementy:

- ✓ **natura** oraz **zakres** działalności i **wpływ** na działalność gospodarczą innych podmiotów
- ✓ **istotność operacji**, oceniona na podstawie wielkości, udziału w rynku, powiązań, złożoności i działalności międzynarodowej
- ✓ **charakter klientów** (detaliczni, korporacyjni, publiczni)
- ✓ **potencjalny wpływ zaprzestania pełnienia funkcji** na rynki, infrastrukturę rynku finansowego, klientów oraz usługi publiczne

RÓŻNE, ALE SPÓJNE PODEJŚCIA DO DEFINIOWANIA TEGO SAMEGO POJĘCIA

FUNKCJE KRYTYCZNE – MOŻLIWE PODEJŚCIA

10 listopada 2023 r. Rada Stabilności Finansowej (FSB) opublikowała dokument „Identification of Critical Functions of Insurers - Practices paper” pokazując przykłady podejść do identyfikacji funkcji krytycznych. Na forum Unii Europejskiej poza wymogami dyrektywy IRR, EIOPA opracuje wytyczne w celu doprecyzowania kryteriów identyfikacji funkcji krytycznych.

Przed powstaniem dyrektywy IRR, w ramach porady dotyczącej restrukturyzacji i uporządkowanej, likwidacji EIOPA przedstawiła już elementy, które można uwzględnić w ocenie funkcji krytycznych. Mogą one służyć jako punkt wyjścia do dalszych prac. Niezależnie od wymogów prawnych oczywiste jest, że:

- ✓ kryteria te należy dostosować do realiów sektora ubezpieczeniowego,
- ✓ kryteria muszą mieć zastosowanie do indywidualnych zakładów ubezpieczeń i grup.

Co do zasady nie powinno być różnic w ocenie działań stanowiących funkcję krytyczną między grupami ubezpieczeniowymi a poszczególnymi zakładami wchodzącymi w skład grupy.

Należy natomiast określić, jakie funkcje nie są krytyczne na poziomie grupy ubezpieczeniowej, ale nadal można je uznać za wystarczające ważne dla gospodarki krajowej lub lokalnej.

JAK MOŻNA IDENTYFIKOWAĆ FUNKCJE KRYTYCZNE?

ETAP 1

WSKAZANIE LISTY
FUNKCJI EKONOMICZNYCH*

***Funkcja ekonomiczna** – funkcja, jaką może pełnić zakład ubezpieczeń (bezpośrednio związana z dostarczaniem ochrony ubezpieczeniowej lub inna np. związana z działalnością na rynku instrumentów finansowych).

Przykłady:

- Oferowanie ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych
- Inwestowanie w obligacje skarbowe

ETAP 2

WSKAZANIE FUNKCJI KRYTYCZNYCH
SPOŚRÓD FUNKCJI EKONOMICZNYCH

ETAP 2A

IDENTYFIKACJA FUNKCJI KRYTYCZNYCH Z NATURY

Identyfikacja funkcji ekonomicznych, uznanych za krytyczne ze względu na ich **cechy i rolę w gospodarce, w co do zasady każdym zakładzie ubezpieczeń** lub zakładzie reasekuracji, który prowadzi działalność w ramach danej funkcji (opt-out, funkcja materialna)

ETAP 2B

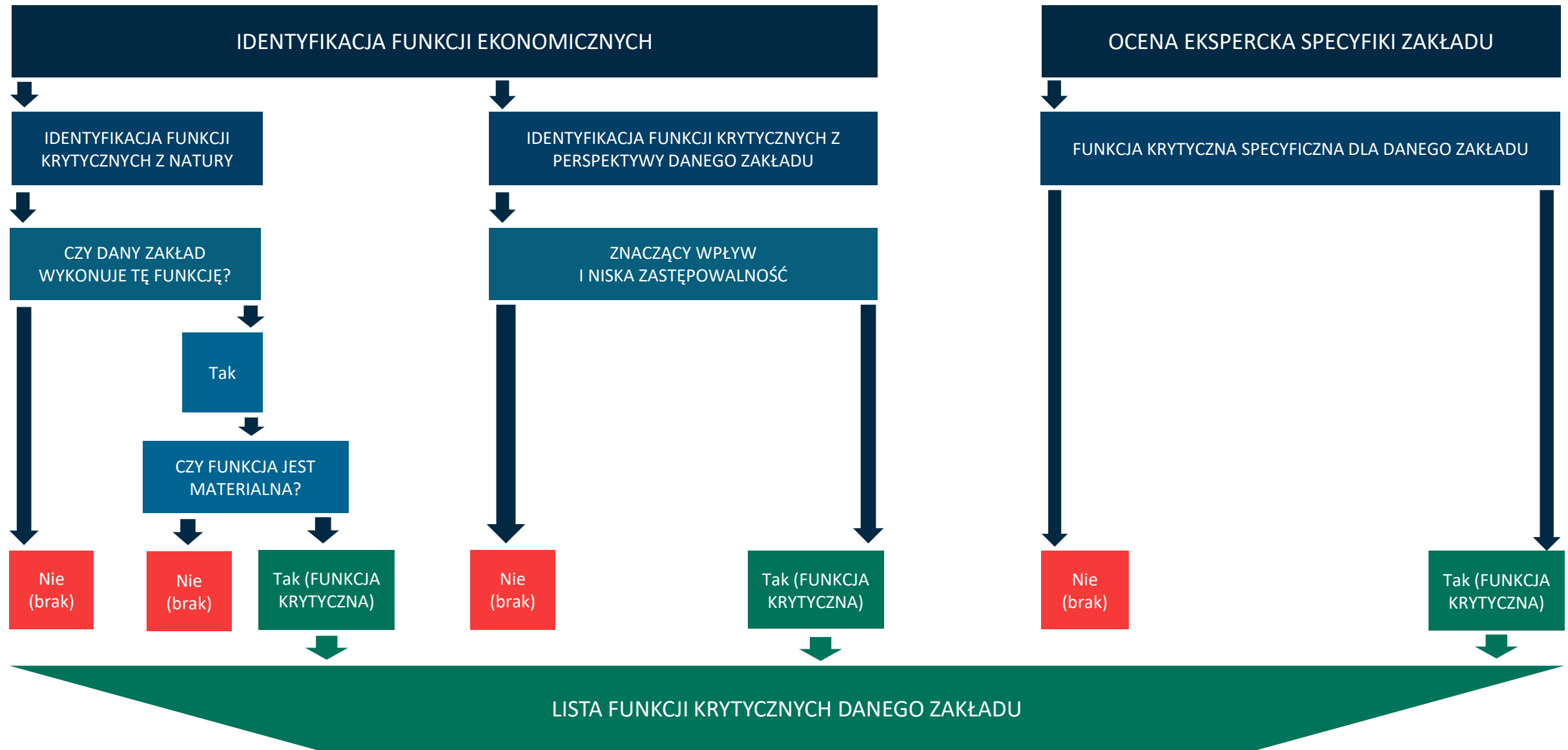
IDENTYFIKACJA FUNKCJI KRYTYCZNYCH Z PERSPEKTYWY
DANEGO ZAKŁADU

Identyfikacja funkcji ekonomicznych, **krytycznych w danym zakładzie ze względu na jego rolę** (np. znaczny udział w rynku) w pełnieniu tej funkcji w skali całego rynku, segmentu lub sub-segmentu.

ETAP 3

IDENTYFIKACJA FUNKCJI KRYTYCZNYCH SPECYFICZNYCH DLA DANEGO ZAKŁADU
identyfikacja innych funkcji krytycznych w danym zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji **na podstawie oceny eksperckiej specyfiki** działania danego zakładu

GRAF – PROCES IDENTYFIKACJI FUNKCJI KRYTYCZNYCH

FUNKCJE KRYTYCZNE Z NATURY

Jakie mogą być funkcje krytyczne z natury?

Wydaje się, że powinny być to funkcje, które ze względu na swoją charakterystykę (przede wszystkim istotny wpływ na społeczeństwo i gospodarkę, w tym rynek finansowy) są kluczowe dla niezakłóconego funkcjonowania gospodarki i systemu finansowego (np. produkty związane z długoterminowym oszczędzaniem, w szczególności z zabezpieczeniem emerytalnym). Takie funkcje mogłyby być uznawane za krytyczne w każdym zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji, jeśli tylko zakład ten pełni taką funkcję.

Może się zdarzyć, że w ramach danej funkcji krytycznej z natury zakład ubezpieczeń będzie pełnił **marginalną rolę**. W takim przypadku należałoby **skorygować** analizę dokonaną przy użyciu modelu i uwzględnić w niej specyfikę badanego zakładu ubezpieczeń. (opt-out)

Możliwe kryteria badania funkcji krytycznych:

1. Czy istnieje możliwość dalszego prowadzenia działalności przez podmioty gospodarcze, jeśli dany ubezpieczyciel zaprzestanie wykonywania funkcji krytycznej z natury?
2. Jakie byłyby społeczne konsekwencje zaprzestania wykonywania danej funkcji?
3. Jaka jest zastępowalność danej funkcji?

FUNKCJE KRYTYCZNE Z PERSPEKTYWY ROLI DANEGO ZAKŁADU

Dotyczy funkcji innych niż krytyczne z natury, tj. pozostałe funkcje ekonomiczne, inne niż krytyczne z natury, mogą być analizowane pod kątem znaczenia danego zakładu w ich dostarczaniu w gospodarce

BADANIE DWUETAPOWE

1. **Istotność (analiza wpływu)** danego zakładu dla świadczenia danej funkcji ekonomicznej na podstawie oceny wpływu zaprzestania pełnienia tej funkcji na gospodarkę realną lub system finansowy
1. **Zastępowalność** danej funkcji ekonomicznej

SCHEMAT:

Czy zaprzestanie pełnienia funkcji ekonomicznej przez zakład może mieć istotny negatywny wpływ na gospodarkę lub system finansowy?

Nie
(Funkcja nie jest krytyczna)

Tak

Czy funkcja jest trudno zastępowalna?

Nie
(Funkcja nie jest krytyczna)

Tak
(Funkcja jest krytyczna)

ANALIZA ISTOTNOŚCI (WPŁYWU)

Każda z funkcji ekonomicznych powinna zostać przeanalizowana pod kątem wpływu, jaki może wyrzucić na osoby trzecie nagłe zaburzenie jej świadczenia przez dany zakład ubezpieczeń.

Przykładowe obszary oceny:

1. Jaki jest charakter i zakres działalności prowadzonej przez zakład ubezpieczeń (w tym reasekuracyjnej), np. czy dotyczy ona ubezpieczeń obowiązkowych, jaki jest rodzaj oferowanych produktów lub usług?
2. Dla jakich rodzajów konsumentów są one przeznaczone (korporacje, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), duże firmy krajowe, duże firmy międzynarodowe, instytucje finansowe, osoby fizyczne)?
3. Jaki jest zasięg działalności zakładu (globalny, regionalny, krajowy)?
4. Jaka jest liczba podmiotów zewnętrznych polegających na działalności zakładu?

Kryteria ilościowe (przykłady):

1. Udział w rynku
2. Pozycja rynkowa na rynku danej funkcji lub danym segmencie
3. Wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto
4. Składka przypisana brutto
5. Liczba umów, klientów, pośredników
6. Wartość lokat (w tym Skarb Państwa i instytucje finansowe)

ANALIZA ZASTĘPOWALNOŚCI

Celem analizy zastępowalności powinna być ocena, czy funkcja może zostać zastąpiona przez **innych uczestników rynku** w akceptowalny sposób, w rozsądnych ramach czasowych tj. nie mających wpływu na realne świadczenie usług tzn. **czy na rynku istniałyby podmioty zdolne dostarczyć** usługi lub produkty, gdyby analizowany zakład przestał je świadczyć.

Przykładowe obszary oceny :

1. Czy funkcję można zastąpić w rozsądnym czasie?
2. Czy funkcję można zastąpić po rozsądnych kosztach?
3. Czy funkcję można zastąpić, unikając przy tym problemów systemowych dla realnej gospodarki i systemu finansowego?
4. Czy rynek jest ma zdolność i elastyczność, aby swobodnie zaspokoić dodatkowy popyt, który zostanie wygenerowany, jeżeli dana funkcja w danym podmiocie lub grupie zostałaaby przerwana lub wycofana?

Kryteria ilościowe:

1. Struktura (koncentrację) rynku tej funkcji tj. liczbę innych zakładów, świadczących daną funkcję oraz ich zdolność do przejęcia obsługi portfela
2. Liczba innych dostawców tej lub analogicznej funkcji

Podstawowe założenie dla potencjalnej identyfikacji funkcji specyficznej dla zakładu:

Analizowany zakład ubezpieczeń może pełni specyficzną funkcję (inną niż wskazane na liście funkcji ekonomicznych), której zaprzestanie świadczenia miałyby – po przeprowadzeniu szczegółowej analizy – prawdopodobny negatywny wpływ na gospodarkę realną lub system finansowy oraz być trudno zastępowalna.

Przesłanki:

- ✓ Negatywny wpływ zaprzestania pełnienia danej funkcji na ogólne zaufanie do systemu finansowego
- ✓ Znaczący udział zakładu w dającym się racjonalnie wydzielić „sub-sektorze”. Przyjmuje się wówczas, że dana funkcja jest krytyczna dla prawidłowego funkcjonowania danego „sub-sektora”.
- ✓ Określone szczególne usługi pełnione na rynku lokalnym, na rzecz pewnej kategorii klientów, lub infrastruktury rynkowej

USTANIE FUNKCJI KRYTYCZNEJ W DANYM ZAKŁADZIE

Ustalenie funkcji krytycznej w danym zakładzie jest jednym z elementów planu resolution. Przepisy zakładają cykliczny przegląd i aktualizację planu. Należy jednak wyeliminować ryzyko zbyt częstej zmiany identyfikowanych funkcji krytycznych (np. ze względu na potencjalne obowiązki sprawozdawcze).

Możliwe podejście do identyfikacji funkcji krytycznych:

Jeśli w co najmniej dwóch następujących kolejno po sobie okresach oceny funkcji ekonomicznych w zakładach pod kątem identyfikacji ich funkcji krytycznych, zidentyfikowana wcześniej w danym zakładzie funkcja krytyczna nie spełnia określonych wyżej kryteriów (zgodnie z określonym wyżej sposobem oceny funkcji ekonomicznych), organ resolution zaprzestaje uznawania danej funkcji ekonomicznej za funkcję krytyczną w danym zakładzie.

Jeśli **organ resolution** zaprzestanie uznawania danej funkcji ekonomicznej za funkcję krytyczną w danym zakładzie, **informuje o tym podmiot** w korespondencji kierowanej do zakładu. Z chwilą otrzymania korespondencji z Funduszu zakład może uznać, że wskazane funkcje nie są już jego funkcjami krytycznymi.

Materiały na temat resolution w sektorze ubezpieczeń można znaleźć na stronie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego:

<https://www.bfg.pl/sektor-ubezpieczeniowy/>